

Bibliotēkzinātnes un grāmatniecības vēstures diskusijkluba
“Gūtenberga galaktika” sanāksme
2008.gada 16.decembrī plkst. 15:00
Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (K.Barona ielā 14, Izstāžu zālē)

Grāmatizdevēju Miķeli Gopperu simtgadē pieminot

Paziņojums preseai

Jau mēnesi LNB Izstāžu zālē aplūkojama ekspozīcija „Gopperu dzimta”. Tā veltīta galvenokārt diviem šīs dzimtas pārstāvjiem: Latvijas armijas ģenerālim Kārlim Gopperam (1876–1941) un viņa dēlam grāmatizdevējam Miķelim Gopperam, kuram šovasar apritēja 100 gadu.

M.Goppers dzimis 1908.gada 13.jūnijā Varšavā, beidzis Rīgas 1.pilsētas ģimnāziju, strādājis vairākās bankās, iestājies Latvijas Universitātes Tautsaimniecības fakultātē. Tomēr viņu vairāk vilināja grāmatu pasaule, ko bija iepazinis un iemīlējis jau skolas laikā.

1935.gada vasaras beigās Miķelis Goppers nodibināja izdevniecību, kam deva simbolisku, latviešu folklorā sakņotu nosaukumu – „Zelta ābele”.

Diemžēl apgāda, izdevēja un viņa ģimenes likteni smagi skāra padomju un nacistiskā okupācija, Otrais pasaules karš. 1945.gadā Miķelis Goppers emigrēja uz Zviedriju. Arī „Zelta ābeles” mājvieta no 1945. līdz 1985.gadam bija Stokholma.

Pavisam izdevniecībā „Zelta ābele” gan dzimtenē, gan trimdā iznāca 184 grāmatas: vairums filigrānā, mākslinieciski un poligrāfiski augstvērtīgā apdarē, ar Oļģerta Ābelītes, Aleksandra Junkera, Voldemāra Krastiņa (apgāda grafiskās zīmes autors), Oskara Noriša, Jāņa Plēpja un citu ievērojamu latviešu mākslinieku ilustrācijām.

M.Goppers izdeva gan oriģinālliteratūru, gan tulkojumus, grāmatas par Latvijas vēsturi, kartogrāfisku izdevumu par Baltijas jūru senajās kartēs, memoārliteratūru, fotouzņēmumu krājumu „Baigais gads” (1942), ilustrētas monogrāfijas par latviešu kultūru. Izcilāko „Zelta ābeles” daiļliteratūras izdevumu vidū jāmin Edvarta Virzas „Straumēni” (1942), Kārļa Skalbes pasakas (arī angļu, vācu, franču valodā), rakstu krājums mākslinieka O.Noriša piemiņai (1952), Arnolda Spekkes „Senie dzintara ceļi un Austrumbaltijas ģeogrāfiskā atklāšana” (1956), P.Šadurska monogrāfija „Plēpis un viņa gravīra kokā” (1980), kā arī greznie maztirāžas miniatūrizdevumi ar autoru autogrāfiem.

M.Goppera dzīves ceļš noslēdzās 1996.gadā Stokholmā. Viņa izdevumi dzīvos mūžīgi – aizvien jaunas un jaunas latviešu lasītāju paaudzes baudīs „Zelta ābeles” izsmalcinātos augļus.

„Gūtenberga galaktikas” sanāksmē ievadvārdus dižajam simtgadniekam veltīs LNB direktors **Andris Vilks**. Ieskatu izdevēja arhīva materiālos, ko bibliotēkai nesen dāvinājis dēls Kārlis Goppers, sniegs LNB Reto grāmatu un rokrakstu nodaļas galvenā bibliogrāfe **Inga Šildere**. Par Miķeļa Goppera personību un izdevniecības saikni ar autoriem stāstīs Latvijas Universitātes asociētais profesors **Viesturs Zanders**, bet Latvijas Mākslas akadēmijas profesors **Valdis Villerušs** raksturos „Zelta ābeles” izdevumu dizainu un vietu latviešu grāmatu mākslas kopainā.

Visi, kas grib dzirdēt, redzēt un vērtēt Miķeļa Goppera devumu Latvijas kultūrā, laipni gaidīti 16.decembrī plkst 15:00 LNB Izstāžu zālē, K.Barona ielā 14.

Diskusijkluba sekretariāts:

LNB BAI Bibliotēku pētniecības un informācijas nodaļa
Tērbatas iela 75
Tel.: 67312776
Tel./fakss: 67312793
E-pasts: lnbnp@lnb.lv Bibliotēku attīstības

